

Izhaja vsaki dan.

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.
Posamezne številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celji, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novem mestu itd.

Oglas in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 8. zvečer. — Cene oglašev 16 st. na vrsto petit; poslanice, oznaravnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON Štev. 1157.

Vojna na skrajnem Vztoku.

Brzojavne vesti.

Z bojišča v Mandžuriji.

PETROGRAD 30. »Petrogr. brzojavna agentura« poroča iz Maturana od včeraj: Včerajšnji dan so ruske čete porabile, da so utrdile pozicije, ki so jih v boju vzeli. Dne 25. in 26. t. m. je naše konjeništvo presegalo Japonce iz okraja med rekama Husho in Čenso. Sibirski polki so vzeli vas Sunspu na levem bregu reke Husho. Čete se bjejo izvrstno.

Poslanska zbornica.

DUNAJ 30. Ob pričetku seje je ministrski predsednik Gautsch odgovoril na interpelacijo dr. Luegerja glede sramotnega najsvetjšega po nekem dunajskem listu. Minister je izjavil, da državna oblast ni odtegnila cerkvi zakonito zajamčenega varstva ter da je že meseca decembra zapričela radi tega vsega obžalovanja vrednega sramotnega preiskavo proti odgovornemu uredniku. Vlada se ne bo nikdar bala uporabiti zakon, ker le neprelomljivo uveljavljanje zakona je najvsjejni pogoj za provsapek države in družbe in za zaupanje v državno oblast.

Na interpelacijo posl. Malika, glede poročila časnikov, da se je Avstrija z rusko vladno sporazumela, da eventuelno z oboroženo silo vzpostavi red v srednjih ruskih gubernijah, je baron Gautsch odgovoril, da je to poročilo povsem neosnovano.

Na interpelacijo glede uporabljenja avstrijskih čet na ogrskih državnih zborih in vojnih, je ministrski predsednik odgovoril, da se to uporabljanje ne protivi zakonom.

Zbornica je na to nadaljevala debato o predlogi glede polaganja bede.

Govorila sta minister za poljedelstvo Buquoy in finančni minister Kosel. Poslednji je naglašal, da se je finančna uprava trudila, da gre v mejah zakona na roko bednemu prebivalstvu, dokaz temu je, da bo prihod zemljiščnega davka za 1904. za 5 milijonov manj nego je bilo proračunjeno.

DUNAJ 30. Generalna debata o predlogi za polaganje bede je bila zavojenska, nekar je bil izbran glavni govornik.

Ob zvreščku seje je minister za deželno branbo odgovoril na številne interpelacije. Zvrešček seje ob 9. uri in tri četrti.

Prihodnja seja jutri.

Brzojavne vesti.

Rektor zaret od kapi.

DUNAJ 30. Rektor tehnične visoke šole profesor Tetmajer je bil med predavanjem zaret od kapi. Morali so ga vsled tega odvesti v bolnišnico.

Rojstvo črnogorskoga princa.

CETINJE 30. Soproga črnogorskoga princa Mirka, princesinje Natalija je povila sin.

PODLISTEK.

116

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoc. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. G. C.

Bilo je že precej pod noč, ko je stopil mestni sodnik v svoj Živan Benkovič. Bil je nekoliko razburjen, gledal je čudno okolo sebe, videlo se je, da mu je nekaj na jeziku.

— Dober večer, kume Živan! je pozdravil domačins, ki mu je sedela na strani, na večerji, žena.

— Da Bog da dober večer, sodnik, je odredil Živan. Eh, kaka sreča te prisna pod mojo streho? Pij sodnik!

— Ni mi do jedi in pijače, Živane moj, niti me ne prisna velika sreča, ampek besedo bi ti rekel rad.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konzorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konzorcij lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 652.841.

Defraudant Taussig.

MADRID 30. Avstrijec Otto Taussig, ki je bl. razi poneverjenja 1 milijona kron v Las Palmas aretovan, je odveden v Barcelono.

Stavka v Sofiji.

SOFIJA 30. Približno 500 stavcev in tiskarskih uslužencev je na nekem shodu sklenilo prijeti štrajk. Nade je, da se štrajk mirnim potom prepreči.

Pruski princ Eitel Friderik.

BEROLIN 30. Sanje obolelega prince Eitela Friderika se boljša.

ške Slovence. Pred leti ga je bil imenoval neki netržaški oddečen rodoljub: slovenski atlas v Trstu. Ta res je bilo tako. Na nje govih ramah je slonelo ogromno delo. V prvih začetkih je vodil n. pr. na malone vsa predsedništva naših društev. Ta povsodi je visoko džal našo zastavo. Zato nam je toliko težka ločitev. Nu, nadejamo se, da ločitev ne bo popolna, marveč, da tudi za naprej ostane naš voditelj v nepolitičnih društvih.

Ko se ločujemo od njega kakor voditelja našega političnega društva, se še le prav zavedamo, kaj nam je bil in koliko hvale smo mu dolžni. Sedaj še le nam stopa prav živo pred oči, kako nepristransko, potrežljivo in liberalno je vodil en naša zborovanja in naša zaupna posvetovanja. Vsakomur je varoval svobodo, da je mogel izraziti svoje menjenje.

Na delu ob času volitev je bil naravnost občudovanja vreden. Kako živahan in energičen je bil, da si je že preko mladih let! Kako je hital od shoda do shoda, od vasi do vasi, da je dramil zaspane volilce in da pomore naši stvari do zmage. Ni ga bilo shoda, da ne bi bil on predsedoval; bil je vstrajnejši, nego mi vsi skupaj. Nikdar ni toljal, nikdar omahoval.

Io, dragi rojaki, danes, ko odstopa tak delavec, skoro me je sram, ker mu ne moremo izreči zahvale načinom, kakor je v obili meri zasluzil. Res, žalostno je to. Danes ni že čas, da bi primerno ocenili vsega Mandiča kakor rodoljuba, politika in — človeka. To pa rečemo lahko: on je vse žrtvoval za nas Hrvate in Slovence. Žrtvoval je samega sebe — vsega. Zato nam je hudo, da se mu ne moremo zahvaliti, kakor je zaslužil. Mi Slovenci smo reveži in ne moremo oddajati mastnega služeb, sinekur, ali redov. Kar pa moremo, to moramo storiti: izrecimo mu dates iz dna svojih duš in hvesležnih srce svoje globoko priznanje in iskreno hvala. Ob enem predlagam, da bi današnji zbor naložil novemu odberu, naj razmišlja, da li bi se ne dalo že na kak drug primeren način izraziti, to, kar izražamo tu danes: hvala, žust za toliko truda in toliko žrtv. Bog nam hrani našega Mandiča še mnoga leta narodu na čast in provsapek!!

Ta govor je napravljen na navzočem globok utis, ki se je izrazil v burnem pritrjevanju in je bil predlog dra. Rybára vsprejet.

(Pride se.)

Rusko-japonska vojna.

Trst, 30. januvarja 1905.

O momentannem položaju v Mandžuriji.

(Opis iz strokovnjaka peresa.)

Glasom uradnega poročila generala Kuropatkinja od dne 26. t. m. je isti v resnici s svojim desnim krilom pričel ofenzivo in sicer:

1) Glasom vjegovega poročila od dne

na svoji strani vojsko. Kaj pa misliš t. sem mu odgovoril, da bo lesnik ustajal na deset orehov, da se mesto samo pokoplje neumno? Karlo se ne dotika nas, mi se nočemo njega. Sporočil nam je bil celo, da druge volje potrdi grške pravice. Na to sem prašal tuješ, kaj je in česa še v mestu. In zoper se mi je zasmehal v obraz, pak je položil mošnjo zlatov na mizo. Jaz sem Luka Isović, sin starega Isovića, ki mu je Kobal, škof zagrebški, radi desetine vzel vse imetje, pak je sinu zapustil samo maščevanje. Ali ne vprašuj me, sodeč, kdo me pošilja? Moj gospodar je plemeniti gospod Ladislav od Lučenca, ka

pitan v kraljevini Hrvatski, Slavoniji in Dalmaciji, ki ga je postavila prava naša kraljica Marija. To si zapiši za uho, sodnik! Dobro je, da ste bili mirni, ker bi vam pestni kaj takega ne bi bila pomogla proti vojski italijanskega razbojnika, ki se je drznil imenovati se kraljem. Ali gospod od Lučenca pravi, da ostanete trdn v zvestobi in da

26. t. m. so njegove čete dne 25. t. m. pregnale sovražnika iz Tutsitsi (1 km južno-zapadno od vasi Čantana, ki je nekaj časa sem v ruskih rokah, na potu, ki vodi zapadno od reke Hunho, od Čantana južno proti Betsia-Nušveng); tako tudi iz vasi Hailatosa, ki leži 2 km južno-vztočno od Tutsitsi in končno tudi istočno iz vasi Čaiti (17½ km južno-zapadno od Čantana na gori imenovani cesti in ob reki Hunho).

Istega dne je Kuropatkin sporočil, da so njegove čete skrajnega levega vztočnega krila dne 24. t. m. vzele sovražniku — gorsko sotesko na cesti Ruanensan (Vaitsonian) — Efaušan (Orfantsian). V svojem oficijelnem poročlu od 27. t. m. je javil da so njegove čete dne 26. t. m. z naskokom vzele močno vtrjeni kraj Sandepu, ki so ga Japonci trdrovratno branili. Ob tem naskoku je odločilno poseglo vmes njegovo konjeništvo. Rusi so izgubili 1045 mož mrtvih in ranjenih. Ističasno je Kuropatkin sporočil, da je bil dne 27. t. m. odbit poskus Japancev, da bi zopet zavzeli Sandepu. Nadalje je sporočil, da je dne 26. t. m. zavzel vas Mamikai (24 km južno-zapadno od Čantana, ki leži ob reki Hunho) in vas Keigataja (8½ km južno-zapadno od Sandepu), ki so jo Japonci trdrovratno branili ter da je njegovo naprej potisnjeno konjeništvo 8 km južno-vztočno od Sandepu odbilo v boju štiri sovražne bataljonje in 6 eskadronov.

Japonci so dne 28. t. m. sporočili iz Tokijs, da stoji 20.000 ruskih konjenikov na desnem krilu Rusov; kje, ni povedano.

Do pričetka gori sporočene ofenzive Kuropatkinove je rusko desno krilo stalo pri Čantunu ob reki Hunho, armadna fronta pa od tukaj v zakrivljeni črti severovztočne smeri severno do Linščapu, potem ob reki Šaho preko Panjipu, soteski Utsilin Sjutsitsi-Mtsi (ob reki Taitsih) Sjaosir (ob reki Taitsih-Suiduu (ob Taitsih) Boitsfui (Tainhenčen)-Dapindušan in Vaitsonian na vztočku. (Glej tozadnje kakor potrdilo »Edinost«: »O momentannem položaju od decembra naprej«).

Vsled ofenzive, ki jo je konec tega meseca zapričel Kuropatkin, so se v omenjenem položaju ruske armadne fronte izvršile sledče izpreamembe in sicer na desnem krilu: a) Desno krilo se je do dne 25. t. m. podaljšalo od Čantana do reke Hunho ob tej raki v južni smeri do Mamikaja, torej za 24 kilometrov. b) Do vstega 26. t. m. je bila ta fronta proti vztoču potisnjena naprej za najmanje 10 km. Najbrž je bilo desno krilo medtem tudi še najmanje za 7 km južneje do reke Taitsih podaljšano in približno do vasi Tamukan vztočno vasi Bečsia (Paidagvu) za 5 km daleč naprej potisnjeno.

Na ta način bi bilo rusko desno krilo do dne 26. t. m. od Čantana proti jugu do reke Taitsih za 31 kilometrov podaljšano, in za 10 km naprej potisnjeno, tako da utegne

Italijan v tem mestu; jutri odpotuje v Budim, da iztrga naši kraljici krono. Vojska je šla pred njim, sedaj je le malo tukaj. Sedaj je prišel za vas čas, da vidimo, ali ste zvesti. Italijanski razbojnik ne sme živ iz tega mesta. »Kako misliš to?« sem se začudil nemalo. Glej, tako-le. To noč odide zadnja hrvatska četa, vodi jo mladi Palična. Tu ostanejo le njega Italijani. Škofcev se je treba batiti. Pavel je pobral ves kmečki plevec in ga poslal preko Drave. Sami ste sedaj, pokažite se. Škof in vsi duhovniki so vaši sovražniki. Ko odide zadnji Hrvati, skliči, sodnik, Čehe. Prinesel sem vam denarja, orložja, a vgori imam dvakrat dobrih ljudij. Pustit jih v mesto, ali dajte jim vodjo. Ko bo odhajal nazovi-kralj, udarite vi od tu, a jaz udarim od tam in njegovega kraljestva bo konec. — Teko mi je rekel tuječ in misliti si moreš, da sem zvezal od strabu.

— A kaj si odgovoril ti, sodnik! je vskliknil Živan, skočivši po konci.

(Pride se.)

— Idi žena! je namugnil Živan Jeleni, ki je hipoma zpusnila sobo. Nu, povej sedaj, sodnik, kaj te peče. — Nič dobrega, nič dobrega. Danes je prišel k meni človek, soditi je, da je vojnik, Slavonec je, ali ni iz našega kraja. Vidi se mu po govoru. Pal mi je v hčiak kakor duh in sel bez podravja. — Ti si tu na Grči sodnik, je rekel, jaz pa: Da! Pa kako to, kaj je z vami Gričani, ko sedi dol in cerkvijo v Zagrebu novi kralj? Kaj mislite o njem? Bi sem v zadregi radi odgovora, ker Bog ve, kakov človek te skuša in iz katerega meha piha. — A kaj si mu rekel? — Rekel sem mu, da mi Gričani mirno stojimo in gledamo. Naša skrb da ni voliti kralja, samo pazimo, da se ne žali staro pravo. — A on? — Nasmejal se je krohotao in mi je rekel, da se hčinim, ker se bojim in vsi Gričani da se boje, ker »popovski kralj« da ima

nova fronta na desnem krilu momentanu sezati preko Sandepu (7 km južno-vztočno Čantana na potu Čantan-Liaojan) — Keigatoja — potem ob potu, ki vodi južno do Tamukesa (Sianpešo ob reki Taitišu do te reke, 31 kilometrov daleč).

Istite fronte okoli 30 km prodira sedaj razma je 100.000 mož pohote in topništva z močnim desnim krilom ob reki Taitišu proti Liaojanu — Kantsispu — Tadasanu (Todasampu) (obe poslednji vasi ležiti ob dolejem in srednjem toku reke Šaho), — isti so zavzrovan na svojem desnem boku od 20 do 30.000 konjenikov pod poveljništvom vrlega generala Mišenka — naravnost proti krilu in za hrbtom Ojsmovo armada ob reki Šaho. Sveda je istodobao s to fronto prodrlo tudi približno 70.000 mož iz čete Čantan — Tavangapu (leva krilna točka ravršene japonske armade ob reki Šaho, ob reki Hunho 28 km južno zapadno od Mukdensa).

Med tem obe armadi v centru ob reki Šaho in na vztočnem krilu pridno demstrukcijo, toda vedno sta pripravljeni, da vporabiti praznato nasprotnika, ki bi n. pr. navstala, ato bi odišle sovražne rezerve, da se jih drugje uporabi ter v tem slučaju vdreti v sovražno fronto; z eno besedo: centrom in levo rusko krilo morata do oločitve biti vedno sovražniku za petami.

Spošno, z ozirom na gibanje, ki se je dosedaj na bojišču izvršilo, si miel m na sledišči način: »Načrt Kuropatkinov je, da z 250.000 možmi zadrži nasprotnika na severu ob reki Šaho in na vztoču ob reki Taitišu, to je v četi Tavangapu — Fondjapu — Banjsudza — Santsiasi — četa reke Taitišu do Vajtsensiana; ter da od zapada s 170.000 močnimi pohote in topništva ter 30.000 konjenikov prodere v četi Tavangapu (ob reki Hunto) — in Lisebočiu (vztočno Betsia ob reki Taitišu) proti četi Linšiju Liaojan.

Ea del konjeništva ima istočasno sodelovati proti železniški progi Liaojan-Inkav ter rardirati, prekinjevati ter po možnosti zadrževati vse japonske pomožne čete, ki bi hotele na omenjeno bojišče.

Prvi in največi učinek na sovražnega krila glede ujenega umikanja, se bo kazal v čerti Tavangapu — Tadasanu (Todasampu), kjer se stekati reki Šaho in Šiliu — torej od tam, kjer tvori japonska vztočna fronta s fronto ob reki Šaho proti severu zapadu, k. od 90°. Učinek ognja z obih bokov ruske fronte pokazati se mora ravno na gorenjem kotu pri Tavangapu (Davaunganpu).

Glasom današnjih poročil se levo krilo armada generala Nogi nahaja v gorenjem ogajšču — in Rusi so baje že 10 verst! — zapadno od železniške postaje Šaho v času od 25. do 27. t. m. zavze i dve vasi.

Japonska fronta ob reki Šaho se je pričela od zapada sem že drobiti!!! Videli bomo, koliko časa da utegnejo Japonci še ostati v svojih utrdbah. S tem je že sada pričelo objemanje od zapada s čete reke Hunho Davangapu — Čantan — Betsia in to se precej na severu.

Pruski polkovnik Gädke o vojni.

Te dni je londonski list »Standard« priobčil daljši članek vojnega dopisnika znanega polkovnika Gädkeja. Po menju Gädkeja nimata kspitulacija Port Arturja take važnosti, kakor se je pripisuje. Ruska armada se nahaja sedaj v boljšem stanju, nego v početku vojne. Mesečno prihaja na bojišče v Mandžurijo do 41.000 mož. Vsega skupna je bilo odpolnih do sedaj na bojišče 412.000 mož. Sedaj je večje Japoncev je torej prerano.

Dogodki na Ogrskem.

Umeje se, da vlada v opoziciji veliko veselje na izvojevani neprisakovano veliki zmagi. Neprisakovano smo rekli, kajti voditelji opozicije sami pripozajo odprtoto, da take zmage niso prisakovali. Naš navedemo le par števk, v katerih se drastično zresli zmaga opozicije in poraz vladne stranke. Vladna liberalna stranka je imela v prejšnji zboraci 223 členov, Košutovec pa 85. V novi zboraci pa jih brzkone ne bo imela niti 160, Košutovec pa je že zdaj toliko izvoljenih. Tu pa treba šteti se izvoljenemu drugih opozicionalnih skupin. Košutovec govore že sedaj glasno, da so oni poklicani, da prevzamejo vladu. Denimo tudi, da ne pride do tega. Na vsaki načini pa bodo v novi zboraci tako močni, da bo vezana na reči in angloški vseki vlaada, ki ne vsprijme njihovega programa, to je ki b. hoteli bazirati na pogodbah od leta 1867. in ne pritrli staremu programu sodviane stranke, ki je: popolno ločenje

Ogrske od Avstrije pod obliko persona-ne unije. Po sijajni zmagi Košutovev stopa ta program v stanje popolne akutnosti. V tem momentu pa je veliki pomen izida ogrskih volitev. Vsakso bo ta izid neizmerno oteževal pogajanja, oziroma obnovljenje nagodbe med Avstrijo in Ogrsko. Nu, tudi na avstrijski strani se maože glasovi, ki menijo, da ravno mi nimamo vzroka, da bi se posibno plašili pred ločenjem. In temu se ni čuditi, ako pomislimo, da je dualizem naložil naši polovici ogromno večino bremen, ogrski polovici pa ogromno večino pravice in moči. Avstrijske državljane je res preveliko stala tista jedinstvenost monarhije. Z opravičeno radovednostjo bomo pričakovali torej, kako smer zavzamejo razprave v avstrijski zbornici glede obnovljenja nagodbe z Ogrsko?

Dogodki v Rusiji.

Zli se, da je v Petrogradu mir popolnoma vzpostavljen. V večini tovarn so se delave že povrnili na delo. Tudi v Putilovi tovarni, kjer je bilo takorekoč središče veemu gibanju, utegne v par dneh zopet zapričeti delo. Zanimiva in veleznačilna je vest, da so delave ladijedelnice v Kulipu zaprosili metropolita Antona, naj posreduje pri carju in zagotovljajo, da so njihove želje le gospodarske naravne. Metropolit da je obljubil, da predloži carju prošnjo delavcev.

Sveti sinod je izdal spomenico do pravoslavnih, v kateri pravi, da so v momentu, ko bi morali vsi združeni stati v obrambo domovine, v prestolnici in drugih mestih navstali štrajki. Nahujskni pa notranjih in vseh sovražnikih da je na tisoče pravoslavnih zapustilo delo, da bi si z nasiljem pridobili pravice. Maogi mirni državljanji so ostali brez krubs, mnogi njihovi tovarši so izgubili življenje. Med zapestjivejci je bil slovenski svetnik, ki je oskrnuli svojo sveto obljubo in ga bo sodilo cerkveno sodišče. Zlorbil je križ, podobe svetnikov in cerkevne zastave, da bi tem gotovev zavel delavce v nemire in celo tudi v smrt. Dohajala so jim izdatna denarna sredstva, da bi izvrali notrajanje vojno in da bi zodrgnjenjem delavcev očeta preprečili odpošiljanje čet na skrajni Vzrok. Sovražniki Rusije bi hoteli omajati opore Rusije — pravoslavje in samodržstvo. Koliko žalost provzroča to, ako se pravoslavni kristjani dvigajo proti zakonitosti oblasti v času, ko se njihovi bratje bore na skrajnem Vzroku in ko se car in carica trudita, da blažita trpljenje ranjenih. V zaključku roči spomina na narod, naj bo udan carju in gospodski. Oblastniki naj isčejo resnico in naj ščitijo njih ki so v stiskah. Bogati naj dele dobrote, delave naj sledi zapovedi božjim in naj se varujejo pred krivimi svetovalci, ki so zavezni sovražnika, ki hoče ugonobiti domovino.

Drobne politične vesti.

Stavka ob Ruri na Vestfalskem traja še vedno. Delave se še niso udali.

Dr. A. Trešić-Pavičić je dosegel v Ameriko ter bo tam v raznih mestih predaval Hrvatom.

Severna Amerika pomnoži svoje brodovje. Iz Washingtona javljajo, da je komisija posanske zbornice sklepla pomnožiti brodovje za dve oklopjači največega tipa od 16.000 tonelat. Oba ladji bosti imeli najtežje jeklene oklope in topove največega kalibra.

Novo ministerstvo na Španskem je sestavil Villaverde. Kakor javljajo novine, utegne tudi to ministerstvo vladati le kratki čas. Isto je izdal svoj program.

Njegova politika bo praktično smeri. Rešiti bo več razna finančna in gospodarska vprašanja in izlasti pečati se z uredbo valute, revizijo carinskih tarif; v obči se hoče biti zboljšanem gmotnega položaja dežele.

Volitev poslanca na Reki za ogrsko-hrv. državno zbornico. V nedeljo so je na Reki vršila volitev poslanca za ogrsko-hrvatsko državno zbornico. Volilni b. je bl. ljt. Oddan h. je bilo 1533 glasovnic; od teh je dobil kandidat avtonomie, neodvisne stranke, prof. Richard Zenella 860, vladni kandidat Andrej Ossoinack pa 673 glasov.

Konstitucija za Transval in Oranje. Iz Londona poročajo, da bo angleški parlament meseca februarja razpravljal tudi o vprašanju glede ustave, ki naj bi se dala bivšima burškim republikama Transval in Oranje. Ustava bi bila baje enaka oni, ki jo je Anglija leta 1885 poddelila kapitalistički koloniji. Letos se

V tem slučaju bi v omenjenih republikah vladal parlamentarni zbor 30 členov, od katerih bi jih 20 izvolil guverner južne Afrike. Povrh tega bi senat, ki bi se imenoval legislativni zbor, delil oblast s parlamentarnim zborom.

Domače vesti.

Imenovanje. Predsedstvo finančne direkcije je imenovalo računarskega praktikanta Oresta Miraza nač. azistentom v XI. plač. razredu.

Prosimo pojasnila. C. kr. namestštvo je z naredbo od 6. marca 1902 št. 4996/VII. ravnateljstvu ljudske državne šole v ulici Fontana priobčilo naredbo ministerstva za bogoslužje in nauk d. 15. febr. št. 35778 ex 1905, s katero se je naložilo, naj se starejši učitelji, ki poučujejo na tej šoli slovenščino, sacevino razbremene ponovo imenovanih učiteljih!

Ker vemo, da se je od tedaj do danes izvršilo nekoliko imenovanj na rečeni šoli, želeti bi pojasnila: se je li o teh imenovanjih kaj oziralo na ukaz v citirani ministerialni naredbi, oziroma, je li imena katerih imenovanih učiteljev kvalifikacije, ki jo zahteva naredba, to je: **je li kdo od njih, ki so bili imenovani od tedaj, usposobljen za pouk v slovenščini?** Ker je vprašanje za nas zelo važno, bi nas pojasnilo nanje zelo zanimalo.

Smrtna kosa. V tukajšnji mestni bolnišnici izdihnil je svojo blago dušo gosp. Franjo Spetič. — Pokojni je dovršil pred 3 leti višjo gimnazijo. Kako pride in narodno-zaveden dijak je bil pri svojih kolegih in pri slovenskih dijakih sploh jako priljubljen. Prizadetim starišem naše sožalje.

V Zagrebu je v nedelji umrl dr. Stjepan Specić, predsednik stola sedmorce v 66. letu svoje starosti. Pokojnik je bil rojen v Zlataru od knežkih starišev.

Po sedmih letih. Leta 1898. je imelo naše »Delavsko podporno društvo« zadnji svoj veliki ples in to v gledališču »Politeama Rossetti«. Od tega leta dalje so Italijani, izlasti vsled židovsko-lahonske zlobe, zapirali vsa gledališča slovenskim društvom.

Pisec teh vratil je bil leta 1899. pri tajniku gledališča »Politeama«. Šel je bil 1904, pa do včeteg 25. januvarja 1905. povprašat, — da si je vedel, da gre začonj — 7307 oseb. OI 19. januvarja 1905. do včeteg 25. januvarja je priprastlo 245 oseb. Da 25. januvarja je bilo navzočih 1124 oseb.

Zahvalivši gosp. tajniku Dali' Italia sem mu rekel, da Slovenci moremo biti Lahom se bodo vršili na Primorskem po temle zelo hvaležni za njihov sklep, ker s tem redu: »liberalnim« korakom prisilijo Slovence, da si zgradi svoje plesno in koncertno dvorano. — Moje prorokovanje se je uradnilo! Letos, po 7 letih imamo, po zaslugu naše »Hranilnice«, svoje lepe plesne prestore v »Narodnem domu«. Prihodno soboto bo ta naš krasni dom odprt delavcem, členom »Delavskega podpornega društva« in njihovim prijateljem.

Ker je, kakor običajno, pričakovati velikansko vdeležbo, bo dobro, da si, kdor želi priti, preskrbi vstopnico popred. Vstopnice se prodajajo v uradu omenjenega društva že med tednom. Radi prostora ni straha, ker so na razpolago obe veliki dvorani (koncertna in »Sokolova«), galerija in pa prostori restavracije in kavarne »Balkan«.

Odbor in restavratr sta ukrenila vse potrebno, da se bodo udeleženci dobro zabavili, a g. kapetnik Msjenc bo skrbel, da bosta ob orkestra lepo igrali mladini in starini v poskočno zabavo. Na vesclo svi-

bo vršil ta ples že četrtoč v veliko zadovoljnost sl. občinstva in odbora. Pred štirimi leti se je začelo s skromno plesno zabavo, a od leta do leta postajal je ta ples bolj priljubljen in izjemnejši. Letos pa v lepi veliki gledališči dvorani »Narodnega doma« in ob dejavnosti električne doseže gotovo višek svoje veličine in sijaja. Vabilo so se začela razpošljati in upamo, da se sleherni odzove vabilu dražestih dam, ki so toliko trudijo, da bo ples v soboto 11. februarja res nekaj izrednega. Kdor bi po neljubi pomoti ne dobil vabilo, naj se potrdi do g.e. dr. Rybářeve, ul. S. Spiridione št. 7, I. n.

Črkostavci in litografi tržaški prirede dne 11. t. m. veliki ples v gledališču »Gordonie«. Čisti dobiček je namenjen v društvene dobravorne svrhe. — Začetek ob 10. in pol uri zvečer.

Pevsko društvo »Slava« pri sv. M. Magdaleni spodnji priredi svojo pustno veselico s petjem, igro in plesom dne 26. februarja. Program se objavi pravočasno.

Razpis službe jetničarja. Na c. kr. deželjem sodišču v Trstu je razpisana služba jetničarja, s katero je spojena plača 800 krov, z doklado 240 K in službeno monturo.

Prošnje za to službo, ki je po zakonu pridržana podčastnikom, je s tozadavnimi prilogami in izlasti z dokazilom o poznavanju deželnih jezikov, vložiti do 11. marta 1905. na c. kr. predsedništvo deželnega sodišča v Trstu.

Zahvala. Filip Kaučič, oče nesrečne hčerke sirote, ki ima zlomljeno roko, je pred 3 leti višjo gimnazijo. Kako pride in narodno-zaveden dijak je bil pri svojih kolegih in pri slovenskih dijakih sploh jako priljubljen. Prizadetim starišem naše sožalje.

Prvi Istrski Sokol v Puli priredi dne 4. februarja svoj veliki ples v veliki dvorani »Hotel Belvedere«.

Največi plavajoči dok je v pulske pomorske arzenalu. Isti zamore nositi 15 tisoč tonelat. Stal je okolo 10 milijonov kron. Dolg je 160 metrov, tako, da imajo v njem mesta največje vojne ladje.

V Opatiji je bilo od dne 1. septembra 1904, pa do včeteg 25. januvarja 1905. povprašat, — da si je vedel, da gre začonj — 7307 oseb. OI 19. januvarja 1905. do včeteg 25. januvarja je priprastlo 245 oseb. Da 25. januvarja je bilo navzočih 1124 oseb.

Vojaški nabori. Letošnji vojaški nabori mu rekel, da Slovenci moremo biti Lahom se bodo vršili na Primorskem po temle zelo hvaležni za njihov sklep, ker s tem redu:

A. v Trstu :	dne 13., 14., 15., 16., 17., 18., 20., 21., 22., 23., 24. in 27. marca;
B. v pokneženi grofiji Gorški in Gradiški ;	dne 8. in 9. marca;
„Korminu	, 10. in 11. marca;
„Gorici (za okolico)	, 15., 16., 17., 18. in 20. marca;
„Ajdovščini	, 24. in 27. marca;
„Kanalu	, 22. in 23. marca;
„Tolminu	, 29. in 30. marca;
„Cerknem	, 3. aprila;
„Kobaridu	, 31. marca;
„Boeve	, 1. aprila;
„Komnu	, 1. in 2. marca;
„Sežani</	

Domača zabava hotela »Balkan«. Če kateri enjenih gostov restavracije ne bi bil dobil vabil na domačo zabavo, ki se bo vrnila v sredo, vedi, da se je to zgodilo potoma in naj se smatra povabljenim.

Kdor ne veruje, naj poskusi! Papež je nam: Na rojek Josip Škšbar je odprl v Barkovljih blizu poti, ki vodi na Kontovelj in Prosek, prodajalno via. Razun istreškega prodaja tudi izvrstnega »opola« iz poznane kleti brače Jakić. Na vratih prodajalne je napisano: Dalmatinska kapljica. Hotel sem se sam prepričati, da li je to res dalmatinska kapljica, in prepričal sem se, da je to res izbora opola, kskoršnjega se ne dobi z leps. Tega prepričanja so vsi, ki so poskusili do sedaj dalmatinsko kapljico brače Jakić. To je viace, ki greje srce. Prodajalna g. Jakić je edina zaloga v Trstu in okolici opola brače Jakić. Kdor ne veruje, naj poskusi!

Tepen je bil 52 letni pek Jernej R., stanjujoči v ulici del Pozzo. Nič ni hotel povedat, kdo da ga je, a kdor ga je, ga je mares. Imel je več ran na glavi, eno na desem seneu in pa precejšajo črno otekino pod desnim očesom. Šel je na zdravniško postajo, kjer mu je zdravnik izpral rane ter mu povezel glavo.

Prehuda ljubezen. Včeraj v jutro so redarji s policijskega komisarijata pri sv. Jakobu aretovali 30 letnega Ivana Gheisel, stanjuočega na istrski cesti št. 12, in sicer na zahtevo njegove ljubice Karoline Lenardon, s katero sta stanovala skupaj. Karolina ga je pa dala aretovati, ker ji je baje Gheisel pretil, da jo bo ubil, reški je: »Malo po malo te hočem ubiti!« Poleg tega, da se je tako izrazil, je pa Gheisel vrgel Karolinu — ki je bila bolna — iz postelje na tla.

Redarji so ga odvedli na policijski komisarijat. Tam je Gheisel vse tsjil, vendar mu to ni pomagalo nič. Vzeli so ga na zapisnik ter ga odvedli v zapor.

Razne vesti.

Zima v Liki na Hrvatskem. Letošnja zima je po vsej Hrvatski zelo ostra, a najostreja je pa v Liki. Dne 25. t. m. je v Gospelj kazal topomer 26 stopinj C pod ničlo.

Nesreča na železnicah. Blizu Arada je v petek zvečer trčil vlak električne motorne železnice s tovornim vlakom. 50 oseb je ponesele, 10 jih je bilo smrtno, 18 pa težko ranjenih.

Zima v Italiji. Iz Neapelja, Palerma, Brindisi poročajo, da po južni Italiji sneži in da je občutljiv mrz. V Neapelju kaže topomer 4 stopinje pod ničlo. — V Tireskem morju razsaja vihar. Tudi v Rimu imajo oster mrz.

Občinska klavnica na Dunaju. Dunajski mestni svet je vsprijel načrt ustavnoviteve klavnice pod nadzorstvom me tao uprave.

Bajkalsko jezero v Sibiriji meri 34 000 širških kilometrov. Južno od jezera je mnogo mineralnih izvirkov, ki imajo do 55 stopinj topote. Tudi se v obližju jezera v suhem gorskem kraju nahajajo razsežna skidala premoga nezavaden debelosti 20 do 40 čevljev.

Pariški analfabetje. Med francoskimi rekruti je še razmerno zelo mnogo analfabetov. Na zadnjem novčanju so oblastnike konstatovale, da prihaja na 1600 rekrutov v Pariz še 118 popolnih analfabetov, ki ne znajo ni čitati ni pisati. Nadalje je 110 rekrutov znalo ie pisati, 570 jih je sicer znalo pisati in čitati, niso pa znali, koliko je 2krat 4. Rekord neznanja so pokazali rekruti 20. in zdsnjega pariškega okraja, v katerem je bilo 21 popolnih ignorantov. Le v 1., 2. in 8. okraju, najuglednejem v Parizu, so vse rekrutje znali čitati, pisati in računati.

Umetnost.

Velika slovenska simfonična akademija, ki jo pridruži vojaški orkester pod vodstvom kapelnika Tepljja v četrtek, dne 2. februarja 1905 v gledališči dvoraz »Narodnega doma«.

5) **Dvorak:** »Heroična pesem«, simfonični spev, za veliki orkester, op. 111. Prvič je bil izveden v Pragi, dne 18. januarja 1899. Koncert je Beethoven v svoji III. simfoniji (Eroics), List v svojem simfoničnem spevu »Idee«, poslavil duševni boj junaka, tako hoče tudi Dvorak pokazati dela junaka, ne da bi pri tem misil na govor.

Junaški spev prične z burnim tema v B napol, polnim energije in odločnosti. Na

te sledi obupni moment, poln razočaranja (v junakov duši), izražen v Adagio. V slednjem temi se izraža tolažba in nuda junaka. Po običnem mojsterskem načinu obdeluje tu melodije in vzdiga iste poleg sijajne instrumentacije do veličastvenega, krepkega fortissimo, kjer izraža ves orkester čvrsto in krepko voljo junaka.

(Pride še.)

Mohorjeva družba in nje naloga.

(Dalej.)

Pa bo zopet isti prigovor: saj nimamo, zakaj pa ne pišejo za družbo? Vse bi storili, pa ni spisov. »Glasnik družbe pravi letos: Letos je zopet postal več mladih pisateljev svoje povesti odboru v porabo, in nekateri izmed njih pridejo že kar v tem zvezku (t. j. v prihodnjih »Večernicah«) našim udom v roke, toda v obče moramo le reči, da se nešči pripovedni pisatelji vse premalo čizirajo na našo družbo. Večkrat smo že povdarjali, koike važnosti so za napredok našega na roda dobre, domače povesti, ali premalo odmeva so našle naša besede. Pisatelji so vedeti svetega ljudstva in njih dolžnost je, da s svojim umom in peresom vplivajo na širše sloje svojega naroda. V prvi vrsti pa je to le možno, ako dohajajo tih proizvodi v obilnem številu med ljudstvo. Ker se pa ta namen naših pisateljev ravno s pomočjo naša družbe tako vrlo dosegla, upamo, da nas bodo v bodoča naši pripovedni pisatelji še bolj podpirali ter pomagali družbinemu odboru reševati važno njegovo naložbo, da povzdigne omiku in blagostanje slovenskega naroda.«

Lepo povedano in prav, vendar... Kakor se vidi, pripozava odbor, da ima v lepoštvju družbu svojo privlačno moč in svojo prvo naložbo. In to je res. Kakor govori § 1. »Vodilci morajo biti 1/4 pripovednega, leposlovnega čtiva. To se je povdarjalo že neščetokrat in bi res moralo biti — seveda tudi v pravem smislu —, zlaj pa sta dve in pa »Koledar«. Besede »glasnika« so deloma opravičene, deloma ne. Med roko pisi pod »občinejšimi spisi«, ki jih je prejela družba, je: Josip Srtar: Pe-mi in po vesti... Znano je, s kako ljubezno je vsprijel narod prejšnje tri knjižice pisateljeve. In vendar ne nahajamo te knjižice niti med letošnjimi niti med knjigami bodočega leta! Zaksj pa urejajo v družbi rokopise po tri po štiri leta? Zato, da pridejo prej vse star molitveniki na vrste, ki bi jih lahko založili različni knjig tržeci, in kdor jih potrebuje, si jih kupi, dočasni si leposlovnih knjig ne kupuje, ker jih pričakuje od Mohorjeve družbe... Morda se družba boji, da bi je zmanjkal gradiva? Ako b družba izdala delo, bi izvestno pisatelj v novim veseljem napisal zopet drugo knjigo... Tam vidimo: Iz spominov popotnika: Josip Kosifč. Komu ni znan Pir Haron? Po znam kmets, ki je spis »Ob Balkanu«, ki je izšel od istega pisanja pod imenom Josip Repina v »Dom in svetu«, prečital trikrat in ga bo še čital. Vse osebe je poznal in je rekel, da bi dal ne vem kaj, ko bi dobil kje še kaj takega. In isto mnenje sem slusal od več strani. Sicer mi sedanji spis ni znan, vem pa, da se bo že je tuk, kakor oni, čital z veliko slastjo. Kdo ne ve, koliko strastnih privržencev ima Karl May. In moment: buditi veselje do knjige in čitanja prihaja pri naši družbi še vedno v poštiv. Tudi jaz sem si mislil takrat, da bi bil podoben spis, ka koščen je »Ob Balkanu«, zelo primeren za Mohorjevo družbo, kajti tak bolj uči, nego pusto opisovanje. Mi nimamo niti Julius Verne-a, niti May-a, in vendar se da takega dosti napisati, samo da se ima fantazijo in če se more vsej nekoliko potovati. Niš pisatelj ima za to jako mnogo talenta in če bo potoval, česar pričakujemo, ustreže ljudstvu zelo. In vendar tudi te knjige ni niti med letošnjimi niti med knjigami prihodnjega leta, menda zato ne, da bodo imele razlike v pameti in vereč časa prasiti se na policih med kmečkimi pečmi.

(Pride še.)

Zadnje brzjavne vesti.

Rusko-japonska vojna. Zgube Japoncev in Rusov pri Henhiepu in Heikajtaju.

TOKIO 30. Po neki tukaj sestavljeni cenitvi so zgubili Japoneci v bojih pri Henhiepu in Heikajtaju 5000, Risi pa 10 000 mož.

Dogodki v Rusiji.

MITAVA 30. Štrajk traja dalje. Stotinja tukajenje garažije je bila odpolana v Vindavo. Pri tamošnjih nemirih je bil ranjen en policijski uradnik.

Iz Varšave.

VARŠAVA 30. (Petr. brz. agentura.) Promet v mestu je popolnoma ustavljen. Vsi restavrant, kavarni in prodajalnice so zaprti. Na mnogih trgovinah, zavodih in pisarnah se razbita okna. Število žrtev včerajšnjih nemirov ni še popolnoma znano, vendar se časi število mrtvih in ranjenih na 160.

Volitev podžupana.

GRADEC 30. Občinski svet je izvolil v svoji današnji izredni seji Romualda Magza I. podžupanom. Za njega je glasovali tudi del socialističnih demokratov.

Dementi.

BELIGRAD 30. Vest o demisiji finančnega ministra Paču se oficijelno deluje.

Zabave v »Narodnem domu«.

1. februarja domači vles hotela »Balkan«; 2. februarja simfoničen koncert vojaške godbe pod vodstvom kapelnika g. Teplyja; 4. februarja veliki ples »Delavškega podp. društva« (v veliki dvorau in v »Sokolovi« telovadnic); 5. februarja predstava dramskega društva.

Trgovina.

Borza poročila dne 30. januvarja

Tržaška borza.

Napoleoni K 19.10—19.12 — angleške lire K — do —, London kratki termin K 240.—240.50 Francija K 95.55—95.75, Italija K 95.48—95.65 italijanski bankovci K — Nemčija K 117.37—117.60, nemški bankovci K — avstrijska ednota renta K 100.—100.30, ogrska renta K 98.—98.30, italijanska renta 102.1/4—103 1/4, kreditne akcije K 574.—676. tržavne železnice K 646.—648. Lombard K 90.—91. Lloydove akcije 710.—715. Srečke: Tiso K 333.50—337.50 Kredit K 476.—do 486.— Bodenkredit 1880 K 309.—320.— Goedkredit 1889 K 298.—308.— Turške K 133.— do 135.— Srbske — do —.

Dunajska borza ob 2. uri pop.

	prevraper	danes
Državni dolg v papirju	100.45	100.50
" " srebru	100.45	100.50
Avstrijska renta v zlatu	119.65	119.60
" " krona 4%	100.25	100.25
Avst. investicijska renta 3 1/4%	91.75	91.75
Ogrska renta v zlatu 4%	118.53	118.60
" " 3 1/4" krona 4%	98.20	98.30
" " 3 1/4" 3 1/4	89.65	89.40
Akcije nacionalne banke	1630.50	1631.—
Kreditne akcije	671.—	674.—
London, 10 Lstr.	240.10	230.15
100 državnih mark	117.37 1/2	117.40
20 mark	23.70	23.50
20 frankov	19.11	19.11
100 ital. lire	95.50	95.45
Cesarški cekini	11.34	11.34

Pariška in londonska borza.

Pariz (Slep.) — Francoska renta 98.62, italijanska renta 104.10, španski extérieur 91.57, akcije otomanske banke 594.— Menjice na London 251.50.

Pariz (Slep.) Avstrijske državne železni — Lombardi — uveljavljena trička renta 89.20 avstrijski zlata 101.75, ogrska 4% zlata 100.05, Landeria 101.— turške srečke 130.25 paržka berka 12.95, italijanske meridionalne akcije —, akcije: Tiso 15.55, Trdnja.

London (Slep.) Konsolidirana dobit 88%, Lombardi 3 1/4, vsebro 23 1/4, španska renta 91 1/4, italijanska renta 103 1/4, tržni diskont, 2 1/4 menjice na Dunaju —, dohodki banke — izplačila banka — Mima.

Tržna poročila 30. januvarja.

Budapest. Pisnica za april K 19.58 do K 19.60; rž za april K 15.34 do K 15.36; oves za april od K 14.04 do 14.06; koruzza za maj K 14.80 do K 14.82.

Pisnica: ponudbe mrtve; povpravljene vomejeno, mrtvo. Prodaja 12 000 met. st. za 10 do 15 st znižanja. Država žita, mrtve. Vreme: hladno.

Havre (Slep.) Kava Santos good average za tek. mesec po 1 kg 48.50 fr. za marec 48.75.

New-York (Otv.) Kava Rio good dobre, vzdrlano, nespremenjeno, 5 st. znižanja.

Luštona (Slep.) Kava Rio good average za marec 40 1/4, za maj 40 1/4, za september 41 1/4, za dec. 42 1/4. Mirno. Kava Rio navadna ooci 39—40, navadna reeline 41—42, navadna dobit 43—45.

Serravallo-vo železnato kina vino za bolehne otroke in rekonvalescente. Provzroča voljo do jedi, utruje želodec in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslowečih zdravnikov v vseh slučajih, kadar je treba se po bolezni ojačati. Odlikovan s 16 kolajnami na raznih raztavah in z nad 3000 zdravniškimi spričevali.

I. SERRAVALLO

— Trst. —

Hamburg. (Slep.) Sladkor za jan 31.40

za februar 31.55, za marec 1.75 za april 31.55 za maj 32.05, za junij 32.10. Mlačno. Vreme: meglj.

London. Sladkor iz repe sorov 16 — Sh Java 16.10.

Sladkor tuzenski Centrifugal pile, proizvoden K 66.50 do 68.00, za septembr K — do —, marec avg. 66.50 do 68. — Concasse la Melia 1/4 promptno K 68.30 do 69.31, za sept. K — do —, mare

